

SVAZEK

163

ČECHOTNICKÉ DIVADLO

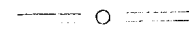
OTTO FASTER

J. N. ŠTĚPÁNEK:

ČECH A NĚMEC

VESELOHRA

O TŘECH JEDNÁNÍCH.

NAKLADATEL **M. KNAPP** KNIHKUPĚC
PRAHA-KARLÍN.

Cena 80:bašár

SVAZEK

163

SCHOŤNICKÉ DIVADLO

•••• REDIGUJE ••••

OTTO FASTER

J. N. ŠTĚPÁNEK:

ČECH A NĚMEC

VESELOHRA

O TŘECH JEDNÁNÍCH.

— o —

NAKLADATEL **M. KNAPP**
PRAHA-KARLÍN.

Cena 50. haléřů

56

59

→ Knihkupectví M. KNAPPA v Praze-Karlíně. ←

OCHOTNICKÉ DIVADLO.

Pořádá

od č. 1-150 Arnošt Schvab-Polabský, od č. 151 Otto FASTER.

NEJNOVĚJŠÍ SVAZKY OBSAHUJÍ:

144. **Život.**
Hra ve 2 dějstvích. Napsal Vítězslav Markus. (Úlohy 3 pánské a 1 dámská. Dekorace pokoj. Děj za našich časů.) — Za štěstím. Nálada o 1 dějství. Napsal Vítězslav Markus. (Úlohy 3 pánské a 1 dámská. Dekorace světnice. Děj za našich časů.) . . . 60 h.
145. **Skryté štěstí.**
Cinohra o 3 jednáních. Napsal Hermann Sudermann. Přeložil Jar. Vlad. Pulda. (Repertoírní hra Národního divadla v Praze. Úloh 4 pánské, 5 dámských a 2 dětské. Dekorace dvůr statku, pokoj. Místo děje městečko severního Německa za našich časů.) . . . 80 h.
146. **Marie a Marta.**
Drama o 3 jednáních. Napsal Otto FASTER. (Repertoírní hra Švandova divadla na Smíchově. Úloh 4 pán., 4 dám. Dekorace staromodní klenutá světnice. Děj na předměstí velkého města za našich časů.) . . . 70 h.
147. **Kleště.** Hra o třech dějstvích. Napsal Paul Hervieu. Z frančiny přeložil Mikuláš Hofmann. (Repertoírní hra Švandova divadla na Smíchově. Úloh 4 pánské, 2 dámské a 1 dětská. Dekorace dva salony. Děj ve Francii za našich časů.) 60 h.
148. **Vyhnankyně.**
Drama o 5 jednáních. S volným použitím povídky „Paní Sybilla“ od Josefa Brauna napsal J. L. Volenec. (Úloh 14 pánských a 3 dámské. Dekorace jizba, 2 komnaty. Děj v Kutné Hoře a v Praze r. 1547.) . 60 h.
149. **Při drobné práci národní.**
Veselohra o jednom jednání. Napsal Karel O. Hubálek. (Poprvé se znamenitým úspěchem provozováno spolkem div. ochotníků „Hýbl“ v Čes. Třebové dne 5. června 1898. Úloh 5 pánských, 5 dámských. Dekorace

Břetislav Václavík

OCHOTNICKÉ DIVADLO

* * * * * REDIGUJE OTTO FASTER * * * * *

===== SVAZEK 163 =====

K

J. N. ŠTĚPÁNEK:

ČECH A NĚMEC.

45.428

VESELOHRA

O TŘECH JEDNÁNÍCH.

NAKLADATEL * M. KNAPP * KNIHKUPEČ
v Karlíně

45428 (134524 a)

MZK-UK Brno

•2619862077•

Tiskem M. Knappa v Karlíně.

OSOBY: _____

Správce.

Tomáš, mlynář.

Kačenka, jeho dcera.

Javorník, student.

Aron Bouchem, žid.

Jírka, vožka.

Anička, } sluzky

Dorotka, }

Desátník.

Dva vojáci.

Tři muzikanti.

2/25

Jednání první.

Les. Noc. Blýskání a hromobiti.

Výstup 1.

Javorník (samoten).

(Uzel na holi, vběhne celý umoklý a otřásá se.) Tot něco ukrutného, jak bouřka dnes rachotí; tot jsem se s pěknou poradil! — Nemoh' jsem raději v ho-spodě zůstat? Jiné pomoci není, než se tu někde pod strom postavit, až se déšť trochu přežene. — Aha, zdá se, jako by se vyjasňovalo — měsíček vychází — toť vítaný pohled! — Bouře se již také utišila. — Teď rychle, nohy na ramena, tudy jsem přišel, tudy zas půjdu, snad přece přijdu na cestu. (Jde.) Ale co to? slyším kroky. Nu, to by bylo pěkné, aby tu tak loupežníci hnízdili a mne obrali! — Jen když mne nezabijí, mohou mi všecko vzít, mnoho beztoho nemám. (Ustoupí stranou.)

Výstup 2.

Aron. Předešlý.

Aron (se zlodějskou lucernou, zticha kráčí sem a tam).
Javorník (vida žida samotného, vrátí se a pozoruje jej).

Ar. (samoten)
Ar. (samoten)
Ar. (samoten)

Aron. Ponejprv a naposledy, naposledy a ponejprv, co jsem se pro ten nějaký groš do takového nebezpečnosti pustil, a přec nevím, mám-li jádro nebo prázdnou skořepinu. Musím se přec podívat. (Sedne si a vytáhne škatulku otevře ji.) Ah, to jsou pěkné tolary, nejináč než jako labuté, a dukáty jako strnadi; nebude škodit, když je nechám trochu vyvětrat. Kolik pak jich asi je? — Ah, tu jsou také směnky, prsten a dětská pišťalka. (Počítá.) Fünfzehn per zwanzig Gulden, und zwanzig per zehn sind fünfhundert Gulden; nun, wie ich sehe, wirts einige Kreuzer über siebenhundert Gulden machen. Nu, za sedm set stojí přec ten špás! O zlaté peníze, vždyť bych pro vás vlez do pekla!

Javorník (opakuje vzadu poslední slova temným hlasem). Vlez do pekla!

Aron. Was heisst das? bin ich doch erschrocken, dass ich habe geglaubt, ich kriege die Frais. Und es ist doch nichts gewesen als das Echo. Nu, teď musím jen hledět tu škatulku někde schovat a místo si pamatovat. (Dívá se ještě do ní a vytáhne pišťalku.) Tu je také dětská pišťalka; musím ji zkusit, nezapomenul-li jsem pískat. (Píská.)

Javorník (znenáhla na druhé straně vystupuje).

Aron (spatří jej). Wehe mir, was ist das? proč jsem pískal? To je snad nějaká pišťalka na zaklínání duchů.

Javorník (bliží se k němu).

Aron (křičí). Lass mich gehen, ich hab dir nichts Leides gethan.

Javorník (skočí naň a převalí jej).

Aron. Sollst schwarz werden! (Vzchopí se, nechá všeho ležet a uteče.)

Javorník (dá se do smíchu). Ten utíkal! — Co to zde asi nechal? Celý poklad, který bezpochyby někde

uzmul. Ale co s tím? Mohl bych si těmi penězi na nějaký čas pomoci; i co? nejsou mé; kdo se k nim bude hlásit, navrátím mu je, snad dostanu za to zpropitné. (Odejde.)

Výstup 3.

Desátník a dva prostí vojáci vedou Arona.

Desátník. Sem pojd!

Aron (vzpouzí se). Já nevím, co mi chcete?

Desátník. Ty's tak utikal, jakobys byl něco ukradl.

Aron. Ukrad? já? (Pro sebe.) Nu, das wäre mir etwas rares, wenn die das gewiss wüssten.

Desátník. Mluv, kde's byl?

Aron. Šel jsem domů, bouřka mne přepadla, a tak jsem zůstal v lese. (Ohlíží se bojácně.) A tu mne něco postrašilo, že jsem musel utikat. (Pro sebe.) Das schöne Geld ist nicht mehr da, das hat der Teufel geholt.

Desátník. Co mumláš?

Aron. Já se modlím —

Desátník. Aby tě čert nevzal? — Pojd, ukaž nám cestu do vesnice.

Aron. Je! já vám ukážu cestu do vesnice, ale do které pak? —

Desátník. Do kterékoli!

Aron. Je vám to jedno, kam přijdete?

Desátník. Není, ale jsme spokojeni, když přijdeme pod střechu.

Aron. Kam jdete?

Desátník. To ti není třeba vědět.

Aron. Ale snad bychom tam dřív přišli.

Desátník. Máš dobře; tedy věz, my jdeme do Prostonic.

Aron. Do Prostonic? (Pro sebe.) Was ist das, was wollen die bei uns im Dorfe? Ich muss sie doch fragen. (K němu.) A co tam máte za řízení?

Desátník. Do toho ti není nic. Veď nás, sie dostaneš výprask.

Aron (pro sebe). Der Mann ist ein rechter Grobian!

Desátník. Go's řekl?

Aron. Já řek', že pan Florian —

Desátník. Liskovku ti o hlavu otluku, nepůjdeš-li. (Strčí jim.)

Aron. Was macht der Herr? Lass mich der Herr gehen, ich habe ihm nichts Leides gethan.

Desátník. Česky mluv, sibale!

Aron. Já neumím dobře česky, darum rede ich lieber deutsch.

Desátník. Chceš-li, já tě naučím.

Aron (pro sebe). Ten neumí německy. Das ist gut, den will ich recht foppen.

Desátník (který jej zaslechl). Wen willst du foppen, du Lümmel? Jetzt marsch! vorwärts! oder soll dich das Donnerwetter! (Žene jej před sebou.)

Aron (mezi tím). Věřim, že umíte německy! — Dejte pokoj, já vás povedu. (Ustupuje mu, až zajdou. Vojáci jdou za nimi.)

P r o m ě n a.

Krajina před mlýnem; zdaleka slyšeti hudbu.

Výstup 4.

Jirka samotén.

(Otevře okno v prvním poschodí.) Ei, zum Fikerment! was bedeutet denn die Musik in der Ferne? Gewiss

ein Ständchen. Das weiss der Kukuk, warum ich die Musik so gern habe; ich wollte was drum geben; um ein Musikant zu werden. Aber zum Fikerment, da muss ich ja alle im Hause aufwecken, den Pantato, die Kačenka, und alles, was Händ und Füsse hat, ja sogar den leidigen Fikerment selbst. (Odejde od okna.)

Výstup 5.

Správec a tři muzikanti.

Správec (nese velkou papírovou lucernu na hlavě, na zádech a na rukávech zavěšené partesy). Tu jsme u mé roztomilé nevěsty, panny Kačenky. Jen buďte tiši, aby o nás nic nevěděla, než začnem. Postavte se. (Každý se postaví k jedné partysee, a tak jej obstonpou.) Nějakou libeznou zahrajte, aby se Kačence líbila. (Muzikanti hrají.)

Jirka (ve mlýně). Pantato! Herr Meister, kommst doch her, zum Fikerment! Hier gibts was zu hören.

Výstup 6.

Tomáš a Jirka v okně. Předešli.

Tomáš (když muzikanti přestali hrát). I dobrý večer, vzácný pane! Aj, aj, ještě tak pozdě? Kdož by si to byl pomysll! Kačenka sla již dávno spat. Nu, a k tomu všemu máme zítra půst.

Jirka. Ja, ja, ich auch, Pantato, ich habe auch Lust!

Tomáš. Co pak?

Jirka. I nu, Lust hab ich mitzugehn.

Tomáš. Co pak zas zvatlá ten Němec, že máme půst jsem povídel, ale ne Lust.

Jirka. Aha, pŕst; das mag was anderes bedeuten, ich hab halt geglaubt, der Pantato hat Lust mitzugehn.

Správec. Vždyt vám povědomo, nastávající pane otče, že jsem noční sova. Musíme svobody užívat, dokud jsme svobodni; až se nám jho stavu manželského na krk pověsí, bude po všem veta. Pozdravte tedy pannu Kačenku, a řekněte jí, jak je mi líto, že spí. Byla by mohla muziku poslouchat.

Tomáš. To jí vyřídím.

Jirka. Nun, so gehen wir, ich gehe gleich mit.

Tomáš. I geh, vždyt nic nerozumíš. Marsch schlafen, musíš ũsta do všeho strkat. Kreutzblitz do jitrnic! ať nekleju! — Vždyt nic nerozumíš.

Jirka. Ich, Pantato, ich alles rozumíš.

Tomáš. I čerta a dva rozumíš. Jdi!

Jirka. Was braucht der Pantato viel mit čert und dva herumzuwerfen, ich geh schon. (Odejde od okna.)

Tomáš. Kreutzblitz do jitrnic! Jen abych se s tím Němcem stále zlobil.

Správec (k muzikantům). Jak pak, abyste teď nějakou skočnou zahráli?

Tomáš. Ano, ano, jemnostpane, tak něco veselého.

Správec. Tedy spustte! (Muzikanti hrají veselý kousek.)

Tomáš (tleská do rukou). Hezky! jak náleží hezky!

Správec (počne se potřásat a točit, takže muzikanti, chtějí-li z partesů číst, s ním a dle něho skákat musí). Nu, to stálo za řeč! tak jsem se při tom vytrdloval, až je mi horko.

Tomáš. Líbí-li se, jemnostpane, na skleničku piva. Pánů muzikantů netřeba se ptát, ti mají vždycky žizeň. —

Správec. Rád bych ještě udělal panně Liduše u pana starého zastaveničko; protož prosím prozatím za odpuštění. Jak tam budu hotov, přijdu k vám.

Tomáš. Jen se tam neračte zdržet; pan starý má dobré pivo, a když se do toho zaberete, nevíte kdy odtamtud.

Správec. I co pak myslíte? Já nechám všeho stát a přijdu. Vždyt víte, že jsem rád, když mohu jen hodinku být se svou Kačenkou pod jednou střechou. Tedy se zatím mějte dobře.

Tomáš. Štastné pořizení! Budu vás očekávat. (Jde od okna.)

Správec. Teď půjdem do pivovaru, a tam uděláme závěrek. Začnete! (Odejdou při hudbě.)

Výstup 7.

Jirka samoten.

(Otevře dvěře a dívá se za nimi.) Ich sags halt immer, ich und der Pantato wir kommen halt nicht gut weg. Nichts rozumíš, sagt er; ach ja, ich rozumíš schon, wenn ich will. Zum Fikerment, bin ich denn gar so ein Hackstock, dass er mich für so dumm hält? Das ist bei meiner Seele kein Spass; denn er hat mich da mir nichts dir nichts vor allen den Herren Musikanten beschämt. Wär er den Augenblick Gorge gewesen und ich der Pantato, ich hätt' ihn sicher zum Fenster hinausgeworfen. Die Dorotka vom Herrn Verwalter und unser Annchen, die halten mich noch hier, sonst wär' ich längst schön zu allen Fikermenten geloffen. Ančeri fangt zwar auch an, Sprünge zu machen, seit der neue Gesell im Hause ist; wenn ich aber einmal rappelköpfig werde, so steh' ich für nichts.

Výstup 8.

Ančička. Předešli.

Ančička. (ze mlýna). Aber, Göрге, was machst denn du hier für einen Lärm? Es ist ja bald elf Uhr. Ich bitt dich recht schön, komm doch lieber heim und lege dich zur Ruhe.

Jirka. Und ich bitte dich recht schön, geh du heim in die Mühle, und lege dich auf's Ohr. Verstanden?

Ančička. Man sehe doch, wie grob der Mensch seit kurzer Zeit geworden ist.

Jirka. Untersteh dich noch einmal, und heiss mich grob, so soll es dir übel bekommen. Wenn ich grob bin, was gehts dich an?

Ančička. Nun, nun! es war ja nicht so übel gemeint. (Chce jej po hladit).

Jirka. Geh, ich sag dirs, und lass mich ungeschoren.

Ančička (dá se do pláce.) Ist das der Dank für meinen guten Willen, dass ich mir die besten Bissen vom Munde wegspar, um dich damit zu füttern? Gewiss hat dir wieder die Dorotka vom Verwalter den Kopf verrückt. O, ich verstehe es recht wohl, bin so dumm nicht, wie du glaubst; aber nur Geduld, die böhmische Durl soll mir nicht entkommen.

Jirka. Mach, was dir gefällt, aber gehe nur.

Ančička (jde, vrátí se zás). Aber Göрге, sei doch nur wieder gut, ich habe keine Ruhe, wenn du böse bist.

Jirka. Ich sage dirs zum letztenmal, lass mich und geh, und gehst du nicht, so sollst du sehn, was geschieht.

Ančička. Nu, was denn?

Jirka. Geh ich halt.

Ančička. Recht, so bist du wieder brav.

Jirka. So? glaubst du, ich werde dir zu Gefallen gehn? Nein, hier bleibe ich, mach du nur, dass du fortkommst.

Ančička. Nein, das ist zu arg, wie hoch du auf einmal deine Nase trägst. Es ist recht, blase du dich nur auf, ich habe nichts dagegen; hast du dich aber recht aufgeblasen, dann wirst du wie ein Frosch zerplatzen. (Odejde do mlýna.)

Jirka (samoten.) Geh, du giftige Fikerment, du, magst du selbst zerplatzen.

Výstup 9.

Javorník. Jirka.

Javorník. Má služba, pane vlastenče; prosím vás, abyste mi nocleh poskytl, bouřka zdržela mne v lese, a proto přicházím tak pozdě. Jsem rád, že jsem zas cestu našel a že vás tu nalézám.

Jirka (pro sebe.) Nun, das ist ein Mauldrescher ohne Gleichen!

Javorník. Prosím pěkně, kdyby vám bylo možno, abyste mne tu někde nechal přespat.

Jirka. Co pak? co pak?

Javorník. Ubohý, on dobře neslyší. (Křičí mu do uší.) Že vás prosím, abyste mně dal nocleh, pantáto!

Jirka. Pantáto? der schläft schon. Aber höre der Herr einmal auf; er schreit zwar wie ein Zahnbrecher, aber ich verstehe doch kein Wort.

Javorník (pro sebe.) Tak jsou tu Němci?

Jirka. Was will er denn mit dem Pantáto, he? und wer ist er denn?

Javorník. Ich bin ein Student.

Jirka. Ein Student? Potz Fikerment! mit dem komm' ich gar nicht auf; sollt er lateinisch anfangen, bleib ich ganz gewiss im Stich. Aber die Kačenka will ich rufen, die spricht, als wenn sie studirt hätt. Wart der Herr einen Augenblick, ich will die Haustochter herausschicken; wenn die hört, dass hier ein Student ist, wird sie gleich hier sein, denn auf so junge Herren ist sie ganz versessen. (Odejde.)

Javorník. K podivení, jak to v naší české vlasti vypadá! Hned je člověk mezi Němci a hned zas mezi Čechy. Pozdravím-li někoho německy, děkuje mi česky; pozdravím-li jej česky, děkuje německy. Dobře, že umím obě řeči, tak se přec dorozumím.

Výstup 10.

Kačenka Předeší.

Javorník. Glücklichen Abend, meine Verehrungswürdige! Sie vergeben, dass man sie meinetwillen im Schlafe gestört hat.

Kačenka. Panáčku, ich nichts versteh deutsch.

Javorník. Also böhmisch?

Kačenka. Ano, ano, böhmisch, böhmisch!

Javorník (pro sebe). Neřekl jsem to? — (Nahlas.) Tedy vás žádám, ušlechtilá panenka, abyste mi odpustila, že vás k vůli mně ze spaní vytrhli. Jsem celý promoklý a hledám místečka, kde bych si odpočinul; proto vás prosím, abyste mně dopřála nocehu.

Kačenka. Od srdce ráda, ale pantáta by mně vyčinił, kdyby zvěděl, že jsem mužskému, a k tomu ještě mladému, dopřála ve mlýně nocehu.

Javorník. Pan otec se to nedoví.

Kačenka. Nedoví? myslíte? Ten Němec, s nímž jste mluvil, je jako bazilišek; on všecko donáší, a pak z toho pojde největší mrzutost.

Javorník. O tom žádný nezví. Já půjdu tak polehounku jako myš, a zítra na úsvitě zas se tak z domu vykradu.

Kačenka (pro sebe). To musí být hezký panáček; již jeho řeč je tak příjemná. Přece bych jej aspoň ráda poznala. Dám mu noceh, copak se mně může stát? — (Nahlas.) Tedy pojďte, ale zticha, pěkně po prstech.

Javorník (chopí ji za ruku.) Ó má nejkrásnější, jakým způsobem se odměním za vaše dobré srdce? (Jde s ní do mlýna.)

P r o m ě n a.

Světlice s oknem ve mlýně. Stranou stojí několik pytlů s moukou. Prostý stolec a lavice.

Výstup 11.

Javorník a Kačenka.

Javorník. Jen mně řekněte, kde jsme? Vždyť jsem jako v Jiříkovu vidění.

Kačenka. Jen mějte malé strpení; tuto vedle je můj pokojíček, já hned rozkřesám. (Odejde.)

Javorník. Není mně při tom volno, probudí-li se mlynář, bude zle. Víc se opravdu bojím, než když jsem byl v lese, — ale co dělá, že nejde?

Kačenka (nese svíčku a zakrývá si zástěrou tvář). Tu jsem! (Pohlédne naň, pro sebe.) Ale to je chlapec, až se musím před ním stydět.

Javorník. Když vy se přede mnou stydíte, musím se také stydět před vámi. (Zakrývá obličej kabátem.) Ale nechme těch žertů! Raději mně řekněte, zdaž tu nikdo nespí?

Kačenka. Ani živá duše!

Javorník. O má nejmilejší, má nejrozkošnější! (Vezme ji za bradu.) Jak hezkou bradičku máte, a nosýček jako nejpěknější makovičku. Ach — (Dívá se jí do očí a vzdychá.)

Kačenka (vzdychá též).

Javorník. Porozuměla jste mému vzdychnutí? To je pouhá láska, která se do mého srdce vloudila; a kde se láska — ale prosím, nemáte tu někde kus chleba, jed' bych nehorázně.

Kačenka. I jak pak vám to teď najednou připadlo?

Javorník. I má zlatá boubelatá — *Kačenka* vám říkají, není-li pravda? — má překrásná *Kačenko!* hlad je karabáč na lásku, protož dejte mně dřív najíst, abych —

Kačenka. Ale já tu nahoře nic nemám. Chlebiček a kousek povidel, bude-li libo.

Javorník. Povidel? sem s nimi, to bude pravá lahůdka pro mne.

Kačenka. Hned tu zas budu. (Odejde.)

Javorník. Tu to máme! Vždyť povídám, takového člověka, jako já jsem, Pán Bůh nikdy neopustí. Nocleh, večeri a děvče jako srnka, mohu-li dnes víc žádat?

Kačenka (nese na talíři povidla a kus chleba). Nechte si chutnat; co mám, to dám.

Javorník (sedne si na lavici). Dost toho, má zlatinko *Kačenko!* (Maže a jí s chutí.) Posadte se ke mně!

Kačenka (trochu se zdráhá).

Javorník. Bez okolků!

Kačenka. A proč pak ne, vždyť mi snad neublízíte? (Sedne si.)

Javorník (obejme ji a dá jí hubičku; v tom je slyšet silný tlukot na dveře; oba se leknou).

Jirka (za dveřma.) *Kačenko!* *Kačenko!* zum Fikerment! aufgestanden und aufgemacht, der Herr Verwalter ist hier.

Kačenka (lekne se.) Ach! ach! co si počnu!

Javorník. Jen mě skryjte někam.

Kačenka. Ale kam?

Javorník (ohlíží se, najde prázdný pytel a vlez do něho). Mou večeri sem.

Kačenka (podá mu talíř s povidly).

Javorník. Teď jen pytel zavazte!

Kačenka (zaváže mu pytel nad hlavou).

Jirka (tluče.) Aber zum Fikerment, die hat einen Schlaf, wie unsere *Drescher*.

Kačenka (shasne svičku a jde otevřít.) Kdo pak sem tak pozdě přichází?

Výstup 12.

Tomáš. Správec. *Jirka* se světlem. **Předešli.**

Správec. Má překrásná balzaminko, já jsem to.

Kačenka. Vždyť jsem si to hned myslila, že to jiný není, než vy. A co chcete tak pozdě?

Tomáš. Kreuzblitz do jitrnic! Máš ji jednou zas nabroušenou?

Správec. I pane *Tomáši*, pamatujte se, vždyť vidíte, že je celá rozespalá. (Jde k ní a chlácholí ji).

Tomáš (k *Jirkovi*.) A ty tu stojíš a troubíš jako *Ochs* na nová vrata. Neviš, co máš dělat?

Jirka. Der Ochs, Pantato, der ist schon lang gefüttert.

Tomáš. I mlč s tvým füttert. Jdi, natoč piva, Bier, slyšíš, honem, rozumíš?

Jirka. Rozumíš, Pantato. (Pro sebe.) Hätt' ich doch den Fikerment lieber schlafen lassen. (Odejde.)

Kačenka (pro sebe.) Já mám takovou úzkost, najde-li toho mladého člověka —

Tomáš. Co ty zas mumláš?

Kačenka. Ani slovička nefíkám!

Správec. Nechte toho hašteření, a raděj mne poslechněte, jak to chci udělat. Až budu mit účty srovnány, tak budou hned námluvy a pak svatba.

Tomáš. Ale ne, abyste ji potom nechal sedět a namaloval jí straku na vrbě.

Správec. Kdepak!

Tomáš. Slyšela's?

Kačenka. A co?

Tomáš. Co pan správce řekl.

Kačenka. Nedala jsem pozor.

Tomáš. Co ty chceš slyšet, to dobře slyšíš.

Správec. Řekl jsem, že povědu co nejdřív svou spanilou nevěstu do svého příbytku, již v myšlenkách ji objímám, ji libám, s ní živ jsem, s ní umírám —

Jirka (přijde v tom s korbelem). Amen! Das ist wahr, der merkt sich immer die Predigten.

Tomáš (podává mu). Nuže, jemnostpane, okuste naše pivečko. Kačenko, přines něco k zakousnutí.

Kačenka. Není tam nic než kousek telecí kýty.

Tomáš. Tedy ji přines.

Správec. I neposýlejte ji, vždyť může jít Jirka.

Jirka. Was gibts?

Tomáš. Tu je klíč, jdi do sklepa, přines tu telecí kýtu.

Jirka. Was habt ihr gesagt, Pantato?

Tomáš. Teleci kýtu máš přinést, du Stroh — du Kopf — já povídám teleci kýtu, du Strohsack!

Jirka. Aha, jetzt weiss ich schon. (Odejde.)

Správec (pije z korbele). Ale to je pivečko, toť je ještě lepší než u pana starého.

Tomáš. To věřím! Ale nastojte! Co to mám s tím Němcem za kříž, již bych ho byl dávno ke všem všudy vyhnal, kdyby nebyl tak věrný. Také k vůli mé dceři v službě ho držím, aby se trochu v němčině utvrdila; jí to ale nejde pod nos. Když jsem já se mohl naučit, proč by ona nemohla?

Správec. To jen mně ponechte, já si ji sám vy-cvičím.

Jirka (přijde). Da bring' ich den Strohsack. In meinem Leben hätt' ich nicht geglaubt, dass der Fikerment gar so schwer ist. (Hodí jím o zem.)

Tomáš. I kreuzblitz do jitrnie, kdo pak ti to poroučel?

Správec. Du bist doch ein rechter Dummkopf!

Jirka. Ich, ein Dummkopf? Der Pantato hat gesagt Strohsack. — Soll ich denn auch Better bringen?

Tomáš. Petr? jaký pak Petr?

Jirka. Ja, ob ich auch Better bringen soll?

Tomáš. Ale copak by to bylo za Petra? Máte vy, jemnostpane, nějakého Petra s sebou?

Správec (jenž zatím s Kačenkou mluvil). Co pak, co?

Jirka. Ich frage nur, ob ich auch Better bringen soll, wenn sie hier schlafen wollen.

Správec. Nein, nein! — On se ptá, má-li přinést peřiny; blázen myslí, že tu přes noc zůstanu.

Tomáš. I aby do něho tisíc kakamentů! Prosim vás, řekněte mu, aby šel k šipku.

Správce. Tragt nur den Strohsack wieder hin, wo ihr ihn hergenommen habt.

Jirka. Schon recht, das will ich schon thun. (Odnese jej a zavadí o Javorníka, kterého porazí).

Javorník (chce zas vstát a nemůže).

Kačenka (spatří to a lekne se.) Pantáto, jděte již raději spát, já jsem hrozně ospalá.

Tomáš. Nevidáno, abys neusnula stoje.

Správce. Nu, nu, má nejrozkošnější nevěsto, mějte jen ještě malou trpělivost. Až budeme svoji, lehнем si již v pět hodin večer, a nevstanem, až nám bude slunéčko svítit do postele.

Jirka (přijde). Amen! Ich komme halt immer zum Amen. Das ist wahr, Herr Verwalter, sie können Jedem das seinige in den Bart hinein sagen. — Aber zum Fikerment, wer hat denn den pytel da umgeworfen?

Tomáš. Postav ho zas, jak se patří.

Jirka (staví Javorníka, který se mu ale vždy zas překotí.) Nun, was Teufel ist denn das für ein Fikerment?

Kačenka (se strachem). Pantáto, pojďme spát, já se již sotva na nohou držím. Pan správce by již taky rád šel domů.

Jirka (postaví přec pytel a rozváže jej).

Javorník (maje celý obličej povídky pomazaný vystrkuje hlavu z pytle).

Jirka (lekne se). Pantato! Pantato! was ist das für ein gottloses Gesicht! Augen, Nase, gerade wie der Fikerment selbst! (Vzdaluje se od něho.)

Tomáš. U čerta, co to má znamenat?

Správce. Já se třesu jako osyka.

Všichni (srazí se v hromadu a tlačí se do kouta).

Javorník (smekne se sebe pytel, loudá se k oknu, otevře je a vyskočí ven).

Všichni (třesou se, křičí a utíkají ke dveřím, jeden přes druhého dere se ven, až posléz všichni na hromadu padnou).

Kačenka (vklouzne do své komůrky).

Jirka (na zemi, z celého hrdla.) Das ist der leibhafte Fikerment!

Tomáš } (v hrozném strachu). Běda nám! běda
Správce } nám!

(Opona padá.)

Jednání druhé.

Světlice u mlynáře.

Výstup 1.

Tomáš sedí na jedné straně, na druhé **správec**. U Tomáše stojí **Kačenka**, u správce **Jirka**.

Tomáš. Toť jest zpropadený kousek. Že to ani duch, ani strašidlo nebylo, to se chci vsadit. Kdo tedy?

Správec. Já jsem tak celý ustrašen, že pode mnou nohy klesají. Ani z místa se nemohu hnout, jistě že dostanu suché lámání. Jen kdybych byl doma, dal bych si uvařit hrstku bezu, položil bych se do postele a notně bych se z toho vypotil.

Jirka. Der Herr Verwalter hat recht viel Angst ausgestanden; er hat geglaubt, es geht um seinen Hals, he, he!

Tomáš. Mně to ani z hlavy nejde. Kdo to asi byl? kterak sem přišel?

Správec. To Bůh sám ví!

Tomáš. Aby to tak nějaký zloděj byl? Dost možná! Taková šelma umí se přetvářet, a tak krade. Máme dost příkladů.

Správec. Nebylo-li to strašidlo, tak to byl jistě zloděj.

Kačenka (kouká stále po oknu, pro sebe). Jen jestli nohu nezlámal nebo ruku; jsem ráda, že je odtud pryč.

Tomáš. Já nemám klidné mysl, dokud se nepřesvědčím. Musím se hned podívat. Mám tam v truhle několik set zlatých, jež předevcírem na trhu jsem za obilí utržil, snad je na mou pravdu neukradl? (Vstane.) Jirko, komm, pojd' se mnou. (Odhází.)

Jirka. Wohin denn, Pantato? — Ich stehe alleweil da, höre lauschen und plauschen, verstehe aber kein Wörtchen davon, und möcht' doch wissen, wer der Fikerment im Sack eigentlich war. (Jde za ním.)

Výstup 2.

Správec. Kačenka.

Správec. Ach má nejrozkošnější, co se to s vámi děje? Sotva tu noc přečkám, tak se mi to leknutí do všech údů vrazilo. Ach, ach, ach! Kdybych byl raději dnes doma zůstal.

Kačenka. Lépe byste byl učinil. Byli bychom všichni pokojně spali, ale to vás rarášek láká, přijdete skoro o půl noci, probudíte všechny, a ráda bych věděla, proč? — Věřte mi, vzácný pane, žádný o vás nestojí.

Správec. Jen když má rozkošná nevěsta o mne stojí.

Kačenka. Myslite-li mne, mýlíte se hrozně.

Správec. Nu, nu, nebude snad tak zle. Nevěsty bývají vždy upejpavé, z toho si mnoho nedělám. To se všecko poddá, až budeme svoji.

Výstup 3.

Tomáš. Jirka. Předešli.

Tomáš (lomí rukama). Pro celý svět! Já jsem okraden, okno otevřeno, truhla vylomena, peníze tytam — všecko, zhola všecko mi vykradli.

Jirka. Ja, ja, es ist wahr, alles weg!
Kačenka (lekne se). Je-li možná, pantáto? Ó, já nešťastná!

Správce. Nu, tu máme to nadělení!

Jirka. Das ganze Geld des Pantato ist weg, und wir haben den Fikerment laufen lassen.

Tomáš (sem a tam běhaje). Jaká rada? jaká pomoc? Vždyť nemůže ten nezdárník být ještě daleko? Jirko, jdi, svolěj všecku čeleď ze mlýna, ať se rozejdou na všechny strany, ať ho hledají, ať ho přivedou. Jdi, běž!

Jirka. Gleich. Was geschieht denn?

Správce. Suchen sollt ihr den Dieb.

Jirka. Das ist gescheit! Da neh'm' ich mir unsern Sultan mit. (Odejde.)

Tomáš. Ale jak je to možné, aby to byl tentýž, jenž v tom pytli vazel, nijak mi to nejde do hlavy. Oknem do komory vlezl a oknem zas vylezl. Jak pak sem přišel? Co tu ještě chtěl?

Správce. Snad tu chtěl ještě něco ukrást. — Což jste, panno Kačenko, nic neslyšela?

Tomáš. Ta spí jako dudek, když usne.

Kačenka. Já zhola o ničem nevím. (Pro sebe.) Kdo by to byl v tom člověku hledal, že je taková šelma?

Správce. On zaslouží, abychom ho dali oběsit.

Tomáš. Dřív ho musíme mít, než ho dáme oběsit.

Kačenka. Kdo ví, neměl-li nějaký úmysl na mne.

Tomáš. Dost možná, že tě snad chtěl unést.

Správce. Ten by mi byl dal, aby mi tak byl mou nevěstu unesl!

Tomáš. Kam pak myslíte? vždyť by byla křičela.

Kačenka (pro sebe). Sotva! Jen kdybychom ho dostali, pak se všechno dovíme.

Výstup 4.

Jirka. Sekerník. Stárek. Mládek. Prášek, Předešlí.

Jirka (vstoupí s ostatními s lucernami). Da sind wir alle, und den Sultan hab' ich auch schon losgebunden. (Venku jest slyšet psí štěkot.) Hört ihr ihn?

Tomáš. Slyšte mne, milí lidé, dnes v noci stala se krádež v mém domě. Někdo mi vlezl oknem do komory a pobral mi všechny peníze, které jsem měl na hotovosti.

Všickni (diví se tomu).

Tomáš. Nemyslete snad, že koho z vás viním; neboť znám zloděje; ale on utekl; proto vás žádám, abyste se na všechny strany rozešli, a kde koho podezřelého spatříte, chopte se ho a přiveďte jej sem.

Všichni. Již jdeme! (Rychle odejdou.)

Jirka. Wenn ich den Fikerment erwische, den will ich mauschelliren, dass ihn der Fikerment holen muss. (Odejde.)

Správce. A já pospiším na úrad, popíšu jeho osobu a obešlu všechny úrady na mili cesty. Dostat ho musíme!

Kačenka (pro sebe). To popsání chtěla bych číst! Kdybych já ho popsala, to by prošlo.

Správce. Zatím se mějte dobře, pane Tomáši. — Má nejkrásnější Kačenko, zachovejte mne ve své lásce, až budu to štěstí mít, vás svou roztomilou manželkou nazývat. (Odejde.)

Tomáš. Mně mé poctivě nastrádané peníze uzmut, to je neslýchaná bezbožnost. Pomohu raději sám hledat, vždyť se snad nepropadl, aby k nalezení nebyl! (Vrtí hlavou a odejde do své komory.)

Výstup 5.

Kačenka samotna.

To jsem tomu dala, já zpozdlá, že jsem jej do domu uvedla. Kdyby to věděl otec, ten by mně vyčinil; a zasloužila bych toho. Divím se, že to Jirkovi nepřipadlo, aby to byl otec řekl; tak by to bylo všecko venku. Ach, kdyby kdo věděl, jak mi je okolo srdce, jistě by mne politoval. Při tom všem nemohu se domyslet, že by on byl ten zloděj. Cizí člověk, jak by mohl vědět, kde má pantáta peníze, a kde truhla stojí? Mně se pořád zdá, že to byl domácí zloděj. Prála bych si, aby ho dostali, aspoň bychom se dověděli, zdali to nebyl přece on. Jinak je mi ho přece líto. Půjdu se raději trochu položit, počina mne nějak hlava bolet, to je bezpochyby od toho nevyspaní. (Odejde stranou.)

Výstup 6.

Tomáš. Desátník a Aron.

Tomáš (s holí a kloboukem, spěšně). Vždyť vidíte, že jsem na cestu připraven.

Desátník. Jen okamžení, pane mlynáři.

Tomáš. Přijďte ve dne, teď nemám kdy.

Aron. Pane mlynáři, já sám vás o to prosím.

Tomáš. Nu, co pak má tedy být?

Desátník. Slyším, že vám byly dnes v noci peníze ukradeny.

Tomáš. Víte o nich?

Desátník. Nevím, ale potkal jsem vašeho stárka, ten mi to řekl.

Tomáš. Co je mi to platno, že vám to stárek řekl. Zloděje mně přiveďte!

Desátník. To je právě, co chci říci.

Tomáš. Je-li možná? Mluvte!

Desátník. Tu se podívejte na tohoto šelmu.

Tomáš. To je náš žid. Co s tím!

Aron. Nerekl jsem to, že pán nic nepořídí? Ich bin ein ehrlicher Mann.

Desátník. Das Maul sollst du halten? Nechte si jen říci. Jak jsem dnes šel lesem, zbloudil jsem s cesty; tu vidím někoho roštím se vinout; utíkal, jakoby mu byl hlavu zapálil; já poručím svým vojákům, aby ho chytili. To se stalo. Ten to byl. Zdál se mi být podezřelý, proto jsem ho vzal s sebou. Tu slyším teď, že mlynář ve vsi byl okraden, proto vám ho vedu.

Aron. Teď se budu hned zlobit, budete-li pořád říkat, že jsem zloděj. Já jsem poctivý člověk, mě tu zná každé dítě, tu jsem se narodil a —

Desátník. Proč paks mně sliboval na víno, abych tě pustil?

Aron. Proto že jste mě pořád šmejkal s místa na místo. Dvakrát jste mne hodil do příkopu —

Desátník. Když jsi chtěl utíkat, ovšem.

Aron. Já s tím nebudu spokojen, ich bin ein ehrlicher Kerl, und lass mich nicht so hunzen. Verstanden? (Chce odejít.)

Desátník (chopí jej). Hier sollst du bleiben. Verstanden?

Aron. Und warum?

Tomáš. Milý pane, uspořte si práce, já za něho ručím, že on není ten zloděj.

Aron (k desátníkovi). Ich wünsche dem Herrn, er soll heut Erbsen essen, und jede Erbse soll in seinem Magen zu einer Bombe werden und in seinem Bauch zerplatzen.

Desátník. Ei du ausgearteter Bursche!

Aron. Pane mlynáři, on mne zabije!

Tomáš. Teď toho mám sám dost. Pane desátníku, když vám za to stojím, že je Aron Bouchem poctivý muž, tedy byste měl přestat. Zapomněl jste, že jste v mém obydlí, v kterém nejsem povinen takové svévolnosti trpět.

Desátník. Já s vámi dobře smýšlím.

Tomáš. Když se mnou dobře smýšlíte, tedy dejte židovi pokoj.

Aron. Das war recht! — Děkuju vám, pane mlynáři, vy jste přece hodný člověk jako vždycky. Empfehle mich zehnmillionmal, küss die Hand; adieu, Herr Korporal! (Odejde.)

Desátník. Geh zum Teufel!

Výstup 7.

Tomáš. Desátník.

Tomáš. A líbí-li se vám ještě něco, tedy mně to řekněte, neboť mám na spěch. Mohu-li vám čím sloužit, mluďte, nebo vás musím prosit, abyste šel, já nemám nikoho doma krom dcery, která nepochybně spí, a proto bych rád všecko uzavřel.

Desátník. Já jdu, ale to mi věřte, že jsem se nezmylil, když jsem řekl, že je žid šelma.

Tomáš. Možná dost, kdo pak bude každému do svědomí koukat. Ale že mne neokradl, za to vám ručím.

Desátník. Ať je tomu, jak chce, já stojím na svém. Ale dřív, než půjdem, řekněte mi, kde najdu pana správce?

Tomáš. Našeho pana správce? tady v Prostonici?

Desátník (vytáhne velké psaní). Ano, ano, tak to tady stojí.

Tomáš. Co pak mu chcete? On nedávno odtud odešel.

Desátník. Jsem z města poslán s dvěma vojáky.

Tomáš. Pro pana správce?

Desátník. K panu správci.

Tomáš. S tím psaním?

Desátník. Ovšem.

Tomáš. A co stojí v tom psaní?

Desátník. To já nevím.

Tomáš. Tedy jděte a odevzdejte mu je.

Desátník. Jste s ním znám?

Tomáš. Jsem.

Desátník. Tedy vám něco povím.

Tomáš. Jen rychle.

Desátník. Já mám rozkaz, jak mu to psaní odevzdám, nepustit jej již s očí.

Tomáš. A proč pak?

Desátník. Jak myslím, neodvedl ještě za předešlý rok všechny peníze do důchodu.

Tomáš. Co?

Desátník. Proto jdu na exekuci. Neodvede-li je za čtyry a dvacet hodin, tedy mám poručeno, s sebou ho vzít. To stojí všecko v tom psaní.

Tomáš. To je zas pěkná novina pro mne. Náš pan správce chtěl si mou deeru vzít; ale když je to takové, jak povídáte, tedy z toho nebude nic.

Desátník. Do toho mně nic není.

Tomáš. Ale mně je do toho. — Je to také pravda, co pravíte?

Desátník. Ryzí pravda!

Tomáš. Snad složí ty peníze ještě dnes.

Desátník. Sotva, neboť byl již třikrát písemně upomínán.

Tomáš. Tak? Tedy se chtěl pan správce nábytkem mé dcery obohatit? proto na to tak tlačil, aby si mohl pomoci. Je-li pak možná, že se člověk tak klamat může? Aci že ještě dnes pravil, že dřív účty složí a pak teprv k svatbě přikročí. — Jak si to jen mám srovnat? Musím se dřív rádně o všem přesvědčit. Vám, pane, zatím děkuju, a až své povinnosti zadost učiníte, navštívte mne na sklenici piva. (Pro sebe. Oklamal-li mne i pan správce, tedy žádnému já nevěřím. (Oba odejdou.)

P r o m ě n a.

Zahrada, v zadu mnoho posekané trávy, již Dorotka v kupy shrabuje. Jitro.

V ý s t u p 8.

Dorotka samotna.

Slunéčko již vychází a Jirka ještě nejde; vždyť pak tu jindy dřív bývá než já. Vyradí-li se to, že se tu každé ráno s ním scházívám! bude mne pan správce žehnat. On je s to, mne ze služby vyhnat. Nu, co búde? půjdu k Jirkovi. Co ho asi dnes potkalo, že nejde? Hledte, hledte, snad mně bude chůl dělat nějaké vzdory! Nu, to si popadne, může čekat až se zas udobřím, a nepřijde-li teď hned, tedy půjdu budoucí neděli s mládkem ze mlejna do hospody; ten si může beztoho k vůli mně kramfleky uběhat a na můj svátek koupil kus marcipánu tak velký jako dvě cihly, zaobalil jej do strakatého papíru a tak mi jej poslal. — Ach, na mou pravdu, Jirka

je už tu a nějak neobyčejně pospíchá. Vim, co udělám, schovám se mu a uleknu ho. (Zajde za strom.)

V ý s t u p 9.

Jirka. Dorotka.

Jirka (ohlíží se na všechny strany). Was ist denn das, zum Fikerment! ist denn die Dorotka schon fort?

Dorotka (vyskočí naň a ulekne jej). Paff!

Jirka. Geh zum Fikerment! Wie kannst du mich so erschrecken. Das ist ein dummer Spass. So komm mir nicht wieder, das bitt' ich mir aus.

Dorotka. Abys se proto snad nezfantil, hleďte na něho!

Jirka. Ich bin ohnehin noch böse von gestern her.

Dorotka. Co pak zas máš gestern?

Jirka. Dass der Mládek aus unserer Mühle den ganzen Abend vor deinem Fenster gestanden ist, und immer hinauf geschaut hat.

Dorotka. Já ti nerozumim.

Jirka. Rozumíš — der Mládek — (ukazuje jí to, co německy řekl).

Dorotka. Aha, váš mládek, že byl pod oknem?

Jirka. Nichts povidal, ich habs vom Boden gesehen. Da ist er immer einigemal auf und ab gegangen, nachher ist er wieder steh'n geblieben, hat das Maul aufgerissen, und hat hinauf geschaut.

Dorotka (dá se mu do smíchu). Tys blázen!

Jirka. Nein, geblasen hat er nicht.

Dorotka. Ne, ne, du blázen!

Jirka. Ich hab geblasen? wo den? worauf denn?

Dorotka. I jdi s tvou hloupou řečí, du blázen — du Narr!

Jirka. Dass ich ein Narr bin? warum denn? weil ich dich gern habe? Aber du hast mich nicht gern, und das ärgert mich.

Dorotka. Zas něco žvatlás?

Jirka. Co pak? co pak?

Dorotka. Jen kdybych mu mohla rozumět! Dost se namáhám a přec to nejde.

Jirka. Sag mir einmal, Dorotko, hast mich denn doch gewiss lieb?

Dorotka. Již zas nerozumim, co chceš.

Jirka. Ja, was du willst, das kannst du schon rozumíš, und was du nicht willst, das nerozumíš. Aber weisst du denn, was heute Nachts bei uns geschehen ist? Zum Fikerment! hör' einmal, unser Pantato ist bestohlen worden.

Dorotka. Co pak je s pantátou?

Jirka. Ja, es ist wahr, sie versteht mich nicht, da muss ich schon böhmisch sprechen. Hör also. (Přemýšlí.) Pantato — ist — peníze — kradlovat — machen — alles.

Dorotka. Co povídáš, tvůj pantáta že kradl peníze?

Jirka. Ja, ja, aus der komora alles peníze weg.

Dorotka. Ó můj Bože! snad chceš říci, že pana mlynáře okradli?

Jirka. Nu ja, kradli alles weg; und der fikermertische Dieb ist fort, pryč, frůk zum Teufel, und was noch mehr ist, er war ganz schwarz, wie der Fikerment selbst, und zum Fenster halt hinaus pryč.

Výstup 10.

Ančička. Předešli.

Ančička (s podávkami, celá rozhorlená). Endlich hab' ich euch beisammen ertappt! Ich habe mir's immer ge-

dacht, dass ich einmal hinter euere Schliche kommen werde. Nun wunderts mich nicht, dass du, Gůrge, mich nicht mehr gern hast; aber wartet nur, ihr sollt mir's theuer bezahlen. Und du, böhmische Durl, glaubst du, ich werde es so angehen lassen, dass du mir meinen Liebhaber so mir nichts dir nichts weg-fischest? (Hrozí jí podávkami.)

Jirka (postaví se stranou, směje se a štve časem obě).

Dorotka. Jdi, ty nemotoro; vem si ho, sněz si ho, já o něj nestojim. — Hledte, jak se nadouvá!

Ančička. Halt jetzt dein Maul, oder ich spiesse dich durch und durch.

Dorotka. I na to bych se podívala. (Jde pro hrábě.) Pojď, máš-li chuť, uhoď mě, tak ti rozrazím tvou německou palici.

Jirka. Gerade wie ein paar Fikermenter!

Ančička. Glaubst du, ich fürchte mich vor dir? o ganz und gar nicht! Das will ich dir gleich zeigen. (Dorází na ní).

Dorotka (žene se hráběmi po ní). Uhoďim-li tě, budeš mít dost.

Ančička. Du untersteht dich, mich prűgeln zu wollen?

Dorotka (uhodí po ní). Tu máš za tvou nezdárnou hubu! (Dají se do sebe a perou se.)

Jirka. He, he, da gibts Mord und Todtschlag! Wollt ihr gleich auseinander, ihr tausend Fikermenter! (Vrazi mezi ně a vezme jim jejich nářadí). Das wär' nicht ůbel, wenn sich die um meinethwillen todt schlűgen. (K Ančičce.) Du gehst jetzt daher (postaví ji na jednu stranu) und du, Dorotko, daher. (Vede ji na druhou stranu, obě se nechají nuceně rozvésti.) So! jetzt könnt ihr euch zanken, wie ihr wollt. (Postaví se sám do prostředka.)

Ančička (k Dorotce). Du sollst dich schämen, dass du den Göрге an dich lockest, da du doch weisst, dass er mein Liebhaber ist.

Dorotka. Dám-li se do tebe, tedy z tebe nadělám masti. (Blíží se.)

Ančička. Und ich kratze dir die Augen aus. (Blíží se.)

Dorotka. Již to dávno víme, že jsi klevetnice. Du — Mädl — nichts — nutz.

Ančička (rozběhne se na ni). Und du, du bist ein —!

Jirka (vstoupí mezi ně a křikne). Halt!

Ančička (dupne zlostí). Ich werde dich schon erwischen, wart nur. (Dá se do pláče.) Ich bin doch recht unglücklich, für alle meine Treue und Liebe werd' ich so belohnt. Hier halte ich es nicht länger aus, ich gehe. Dir aber, Verräther, wünsche ich, dass es dich nicht gereuen möge, dass du mich so niederträchtig verlassen hast. (Odběhne.)

Dorotka. Té jede huba jako drkačka o velikonoci.

Jirka (k sobě). Ich muss doch ein hübscher Kerl sein, weil die meinewegen solche blutige Schlachten liefern.

Dorotka (pro sebe). Abych měla mít vždycky takové plotky pro toho Němce, to by se mně chtělo. Jen kdybych věděla, jak mu to říci, aby již za mnou nelezl.

Jirka (blíží se k ní). Bist du böš?

Dorotka. Dělej si, co chceš, já s tebou nechci nic mít. Sem již také nemusíš chodit, těm mrzutostem nikdy by nebylo konce. (Vezme hrábě a chce jít.)

Jirka. Aber, Dorotko, was fällt dir denn ein?

Dorotka (vrátí se uleknutá). Ach, pro Pána Boha! pán jde!

Jirka. Was? was?

Dorotka. Pan správce přichází, co si počnu?

Jirka. Der správce? Nu das wär' schön! da muss ich mich ja verstecken, aber wohin? (K Dorotce.) Kam pak — sich verstecken?

Dorotka (chodila sem a tam v úzkosti). Pojď, lehni si, já tě přikryju travou. (Rozhrabe kupu.)

Jirka (lehne si). Gescheit! nur zu!

Dorotka (přikreje jej a shrabuje okolo, jakoby dohrábávala).

Výstup 11.

Správce. Aron. Předešli.

Aron. Jak vám povídám, ty strachy, které jsem vystál — (ohlédne se). Ale kdo pak je to tady?

Správce. To je má děvečka, hrabe travu. Jen povídej.

Aron. Nie nebudu povídat, mohla by to slyšet a roznést.

Správce. Mluv německy, tomu nerozumí.

Aron. Moudře! moudře! — Also wie ich Ihnen sage, bin ich über den Gartenzaun gesprungen, das Fenster war offen, und ich bin hineingestiegen.

Správce. Recht! recht! jen dál.

Aron. Den Schlüssel hab' ich auch richtig unterm Bett gefunden.

Správce. Machs kurz, und sag' mir lieber, ob du das Geld hast.

Aron. Lassen sie mich doch gehen, wir kommen gleich darauf. Ich hab' gleich die Truhe aufgemacht, und habe ein Schächtelchen herausgenommen.

Správce. Wo hast du es?

Aron. Nachbar stieg ich wieder hinaus und machte mich aus dem Staub.

Správec. Du bist ein gescheiter Kerl! — Gib nur das Geld her.

Aron. Geduld! Wie ich beim Garten weg war, lief ich in den Wald, um es zu verbergen.

Správec. Und hast es wieder verloren?

Aron. Verloren? ja schön! Im Walde ist Einer über mich gekommen, der hat mich so erschreckt, dass ich hab' alles aus der Hand fallen lassen, und hab' noch über vier und zwanzig Stunden die schreiende Frais gehabt.

Správec. Aber um Gotteswillen! wie kann man nur so dumm sein!

Aron. Dumm? lasst sich gescheit bleiben bei solchen Umständen? Nachher ist gar ein Soldat, ein Korporal gekommen, ein Satan von einem Menschen, der hat immer haben wollen, ich soll bekennen, dass ich ein Dieb bin.

Správec. Und du?

Aron. Wenn ich ein Narr wäre! Ich hab' mich lassen schimpfen, hab' mich lassen schleppen, hab' mich lassen prügeln, hab' mich lassen stossen, hab' mich lassen in Graben werfen, aber gestanden hab' ich nichts.

Správec. Daran hast du wohl gethan! Aber was mach' ich nun? Man dringt in mich, die Rechnung zu legen; meine Kassa ist zum Theile leer, wie helf' ich mir da heraus?

Aron. Was geht das mich an? Sie sind ein Wirthschaftsbeamter, warum haben sie nicht besser gewirthschaftet.

Správec. Wenn ich meine Rechnung nicht legen kann, so wird daraus ein Kriminalprocess, und ich —

Jirka (jenž hned z počátku trávu odhrnoval a hlavu vystrkoval, vyleze docela a blíží se).

Dorotka (prosí ho, aby se neukazoval; když ji neposlechne, hněvá se a odejde).

Jirka (vstoupí nyní mezi ně.) Erzähle der Herr nur weiter.

Aron (lekne se ho.) Wehe mir! Was ist das?

Správec. Který čert toho sem přinesl?

Jirka. Da bin ich ja auf die beste Art hinter das Geheimniss gekommen! Nun wartet nur, ihr Herren! Jetzt geh' ich gleich nach Haus, erzähle alles dem Müller, Herr Verwalter, nichts für ungut, sie sind ein sauberer Patron. Und du schlechter Kerl, du Ausbund aller Schelmereien, du musst gehängt werden ohne Gnade und Barmherzigkeit. (Odejde.)

Výstup 12.

Správec. Aron.

Aron. Přisám Pán Bůh, tak jsem se lekl, jakoby byl do mne kudlu vrazil.

Správec (celý zaražen). Co si teď počnu? Tim všim jsi ty vinen! Kdybys nebyl tělo bez duše, byl bys to všecko chytřeji vyvedl. Já jsem mohl úcty složit a po čase mohl jsem ty peníze mlynáři navrátit, jak jsem to vždy měl v úmyslu. — (Zlostně.) Dám-li se do tebe, tedy tě zmaluju, že tebe ani čert nepozná.

Aron. Prosim vás, nechte malování, vyplácal byste na mě mnoho barvy, budete ji sám dost potřebovat. (Pro sebe.) Das Gescheiteste wird sein, ich mach' mich aus dem Staub, sonst erwischt

mich noch der Korporal und haut mich zu Kraut und Rüben. (Chce jít.)

Výstup 13.

Desátník. Dva vojáci. Předešli.

Aron. Da ist er! Wenn man den Wolf nennt, kommt er gerennt!

Desátník (postaví dva vojáky u vchodu a nařizuje jim něco).

Správce. Pro živého boha, co to znamená?

Desátník (přistoupí bliž). Mám tu čest s panem správcem mluvit?

Správce. Ano — ne — já jsem ten —

Desátník (odevzdá mu psaní).

Správce (třesoucima se rukama otevře a čte, často si stírá pot s tváře).

Aron (chtěl zatím uklouznout, vojáci ho ale nechtějí pustit.) Pustte mne, co je to? Já jsem poctivý člověk.

Desátník (jde proň a přivede ho ku předu.) Zloděj není poctivý člověk.

Aron. Was heisst das? Was soll das bedeuten?

Desátník. Před zámkem potkal mne jeden mlynářský, který mne ubezpečil, že mne i tenkrát má zkušenost neoklamala. Ty půjdeš se mnou!

Aron (třeše se, padne na kolena). Pane desátníku! Herr Korporal, erbarmen sie sich meiner!

Desátník. Kein Erbarmen! (K vojákům.) Žida vezměte s sebou!

(Jeden voják přistoupí a chopí se žida, který se mu trhá.)

Správce (dočetl v hrozné úzkosti psaní). Po mně je veta! jsem ztracen!

Desátník. Můj rozkaz je přísný; nemeškejte tedy a pojdte.

Správce (lomí rukama a zničen odchází. Druhý voják přistoupí k němu a doprovází jej).

Desátník (strčí Aronem, který se vzpouzí a ruce prosebně zdvihá). Vorwärts, marsch! (Všickni odejdou.)

(Opona spadne.)

Jednání třetí.

Kačenin pokojk. Stůl, stolice a malý hrací stůlek a v něm
lurč, který se ven vzít může.

Výstup 1.

Kačenka samotna.

Kačenka. Jitřenka již se skryla za hory, a já teprve
vstávám. Co se dnes v noci dělo, připadá mi jako
nějaký sen, a přec se to stalo všechno tak, jak to
v paměti mám. Ten mladý člověk leží mi tuze na
srdci, a věru bych si od srdce přála, aby jej při-
vedli, ale aby se také při tom domakali, kdo ty
peníze ukradl; jen on ať není tím zlodějem. Ach,
pantáta na tom trvá, abych si pana správce vzala.
ale já raději zůstanu svobodnou. Což se musí každé
dívce vdát? Kde pak to stojí psáno? — Ach,
kdyby mne ten mladý člověk chtěl a pantáta nic
proti tomu neměl, to by bylo něco jiného! Pana
správce nechci. (Sedne si ke stolku.) Budu raději
pracovat, snad si tím zaženu trampoty. — Kde pak
je čepceční palice? Je pravda, postavila jsem ji včera
i s čepcem na pavlač. Musím si jít pro ni! (Odejde
stranou.)

Výstup 2.

Aron samotn.

Aron (Přiběhne celý vyjeven a hledá někoho v pokoji).
Der Teufel hat mir das gerathen, dass ich dem

Verwalter gefolgt bin! Da ist Niemand; wenn sich
der Müller meiner nicht annimmt, so masakriert
sich der Eisenfresser. Entwischt bin ich ihm glück-
lich; aber was nutzt das, der Eine ist mir gleich
schach. (Dvěře se otevrou, je vidět vojáka, který však ne-
ystoupí, nýbrž zas zavře.) Da ist er schon wieder.
Běhá v úzkosti sem a tam.) Wenn ich nur wüsste,
was ich thun soll? Die Angst, die man aussteht,
ist grösser, als wenn man in die Hölle gehn müsste.
Ich sag' halt immer, wer aufs Wasser geht, ersäuft.

Výstup 3.

Kačenka. Aron.

Kačenka (nese čepceční palici). Co tu zas chcete,
Aron?

Aron (v ustavičném strachu). Ach, má zlatinká panno
Kačenko, skryjte mne někam, ten kaprál mě rozseká,
jestli mě dostane.

Kačenka. A co jste mu udělal?

Aron. Nic, pranic.

Kačenka. A proč vás tedy pronásleduje?

Aron. To nevím. Panno Kačenko, pro všechno na
světě vás prosím, nechte mne někam zalézt.

Kačenka. Nevěděla bych kam. Kdož se bude do
vašich pletek michtat?

Aron. Kačenko — Kačičko — Kačourku — Kate-
řinko! neskryjete-li mě někam, tedy mě zabije, a
pak tu budu strašit.

Kačenka. I Pán Bůh uchovejl!

Aron. Věřte mi, že tu budu strašit.

Kačenka. Ne, ne, než bych tomu připustila, abyste tu po smrti strašil, raději vás někam skryju. Al kam? (Přemýšlí.)

Aron. Kamkoli, jen brzy!

Kačenka. Tedy pojdte. (Chce ho vyvést.)

Výstup 4.

Desátník. Předešlí.

Desátník (proti nim). Stájte!

Aron (uskočí). Ich bin verloren, ich bin todt. Au ist mit mir!

Desátník. Tedy utikat?

Kačenka. Já nevím, co to má znamenat?

Desátník. Kde je pan mlynář?

Kačenka. Dosavad jsem ho neviděla.

Desátník. Musím s ním mluvit.

Kačenka. Nevím, kde je.

Desátník. Hleďte je.

Kačenka. Hned pro něho pošlu. (Stranou.) Jest zatím žida zabije a ten tu potom strašit bude, teď mne v tomto domě již nikdo neuhlídá. (Odejde.)

Aron (vtlačil se zatím do kouta, na celém těle se třesa

Desátník (přistoupí k němu). Nuže, ty kvítku z dřevoblovy zahrádky, tvá hodinka bije, svázat tě dám a tak tě pošlu do města, kde za své šmejdy dojdeš odměny.

Aron (padne, kde stál, na kolena, a plazí se tak a k desátníkovi). Werthester Herr Korporal! theuerster Herr Soldat! ich bitte Sie, lassen Sie diesmal Gnade für Recht widerfahren, hier liege ich zerknirscht zu ihren Füßen.

Desátník. Nic nechci slyšet!

Aron. Machen Sie keinen Spass mit mir!

Desátník. Spass! verdammter Kerl! glaubst du, ich spasse? das will ich dir gleich zeigen. Hej!

Voják (vystoupí).

Desátník. Chopte se ho, a vedte jej na úřad; ale ať vám zas neuteče, sic bude mit lískovka posvícení.

Aron (vida, že se ho voják chápe). Bei meinem Leben! Herr Offizier — ich —

Desátník. Ich bin kein Offizier.

Aron. In meinen Augen sind sie ein General. Lassen sie mich gehen!

Desátník. Kann nicht sein. Pryč s ním!

Aron (křičí). Hilfe! Hilfe! Feuer! Feuer!

Desátník (k vojákovi). Počkejte!

Aron (pro sebe). Gott sei Dank, vielleicht lässt er mich doch los.

Desátník. Vstaň!

Aron. Ja, befehlen Sie! (Vstane.)

Desátník (pro sebe). S tím si musím ztropit notný zert, pro jeho krádež ať ho trestá úřad, já mu jen hodně strachu naženu, pak jej zas pustím. (K Aronovi.) Tys zasloužil citelného trestu; já se dám obměkčit a spokojím se, když tě na vojnu odvedu.

Aron (lekne se). Na vojnu? Gottes Wunder! das ist ja noch zehn millionmal schlimmer! (Staví se křivým.)

Desátník. Pojď tedy, na úřadě mají bez toho vojenské šaty, hned tě do nich oblékneme.

Aron. Gott soll mich bewahren, ich kann gar kein Soldat werden, schauen Sie mich nur an!

Desátník. Mein Haselnusstock macht alles Krumme gerad. Vorwärts!

Aron. Aber werthester Herr Korporal! goldener Herr Korporal! diamantener Herr Korporal! Sie Korporal aller Korporale!

Desátník (vezme vojákovu ručnici a dává ji Aronovi). Tu máš ručnici. (Strčí mu ji do ruky.)

Aron (vezme a pustí ji na zem).

Desátník (švihne jej lískovkou).

Aron (podívá se naň, ošivá se, dá se do řvaní, ale zdvihne přec ručnici a drží ji v pravé ruce).

Desátník (dá mu ji do levé). Sem patti!

Aron. O, ich unglücklicher Bouchem!

Desátník. Zatím se můžeš cvičit, abys již něco uměl, než do města přijdeš. Když řeknu: Marsch! uděláš první krok levou nohou, a půjdeš za mnou. — Habt Acht!

Aron (po něm). Habt Acht!

Desátník. Ty mlč a dělej, co poručím. Marsch!

Aron. Marsch! (Vystoupí pravou nohou, jde za ním až mu na paty šlape.)

Desátník (hrozí mu holí a postaví jej zase na místo). Marsch!

Aron (po něm). Marsch! (Zůstane stát.)

Desátník (již byl šel, vrátí se pro něj a strká jej před sebou, jen aby ho ven dostal).

Aron (jde nuceně, šklebí se, a když přijde ke dveřím, nemůže se spřícenou ručnicí ze dveří, nutí se). Ich kann ja nicht weiter!

Desátník (strhne mu ručnici, dá mu štulec, až ze dveří vyletí, a sám též i s vojákem odejde).

Výstup 5.

Kačenka samotna, pak Jirka.

Kačenka. Ani pantátu, ani koho jiného nemohu najít — Aha, desátník a žid odesli? — To je dobře!

Jirka (přiběhne). Ist der Pantato zu Hause?

Kačenka. Co pak mu chceš?

Jirka. I, co pak! Ich frag nur, ob der Pantato zu Hause ist?

Kačenka. Nicht zu Hause. Jdi, hledej ho.

Jirka. Zum Fikerment! Wo werd' ich den jetzt finden? Aber den Pantato muss ich doch haben. (Jde.)

Kačenka. Co pak mu chceš?

Jirka. Ich hab jetzt keine Zeit, ihr werdet es schon hören. (Odběhne.)

Kačenka. Co se dnes v našem domě děje, to není k uvěření. Můj pantáta běžel do Slanic, aby hospodského poprosil, kdyby kdo cizí k němu přišel, aby jej zadrželi; snad toho zloděje přece dostanou.

Javorník (klepá).

Kačenka. Vejděte.

Výstup 6.

Javorník. Kačenka.

Javorník. Šťastné dobré jitro!

Kačenka (lekne se). Pán Bůh s námi! Tu je, co mám teď dělat?

Javorník. Slyším, že byl váš otec dnes v noci okraden.

Kačenka. Ba arcí! Vy to musíte nejlépe vědět.

Javorník. Já? jak to?

Kačenka. Proto, že jste — vy — ten zloděj sám.

Javorník. Já? Což opravdu myslíte, že bych byl tak zpozdilý a sám vám lezl do pastí? Vy se mýlíte. Buďte ubezpečena, že sice o té krádeži vim, ale nikoli, že jsem ji sám spáchal.

Kačenka. Řekněte mně jen, co tím chcete říci?

Javorník. Ani slova. S vaším otcem musím dřív mluvit, aby se vyšetřilo, kdo na té krádeži měl po-

dil. Proto sem přicházím a prosím, kde máte pana otce?

Kačenka. On je celý bez sebe, musí ale brzy přijít, neboť Jirka již proň běžel.

Javorník. Rád bych se vašemu otci zavděčil.

Kačenka. Jsem tak ráda, že vy nejste ten zloděj, jako by mi někdo nové šaty dal; neboť mně vás bylo líto, když vás všichni vinili.

Javorník. To mne těší. Za to, že jste mne politovala, povím vám to celé tajemství. Než jsem včera k vám přišel, kde jsem se o vašem laskavém srdci přesvědčil, zabloudil jsem, a málem bych byl musil v lese noclehovat, kdyby se byla bouřka neutišila. Čekám tak pod stromem, a tu vidím kohos se světlem přicházet; byltě to žid, který hledal místo, kde by mohl pohodlně něco skrýt. Já naň vyskočil, poděsil jsem ho, a on utekl, vše ležet nechav.

Kačenka. A peníze? Snad je máte?

Javorník. Mám. (Ukáže jí skříňku.)

Kačenka (skáče a líbá skříňku.) Jak se vám jen mohu odměnit?

Javorník. Nadejte mně zas zlodějí!

Kačenka (pro sebe). Kdybych se nestyděla, hned bych mu dala hubičku.

Javorník. Máte-li mne ráda, dost jsem odměněn.

Kačenka. Já — já — já vás mám opravdu ráda. Ale pantáta — uhlídáme, co z toho bude.

Výstup 7.

Ančička. Předešli.

Ančička. Ach, liebe Kačenka, was soll den das bedeuten? Alles ist in Aufruhr im ganzen Dorfe. Der Korporal prügelt den Juden, beim Verwalter ist

visitation, und der Pantato sammt dem Görke kommen quer übers Feld hergelaufen.

Kačenka. Pantato laufen?

Ančička. Ja, ja, laufen?

Kačenka. Ten bude mít radost, až přijde. Ale vás u přece nesmí hned vidět.

Javorník. Tedy mne zatím někam skryjte.

Ančička. Was ist denn das für ein fremder Herr?

Kačenka. Das ist — bringen — peníze — gestohlen.

Ančička. Aha!

Kačenka. Pojď, verstecken ho někam.

Ančička. Verstecken? Warum denn?

Kačenka. Pantato gleich sehen, gleich prügeln.

Ančička. Sie haben recht!

Kačenka. Víte-li co, tu v tomto stole je lurč, ten se může vzít ven. (Vezme lurč ze stolu.)

Ančička. Sie müssen aber still drin sitzen, sonst verrathen wir uns vor der Zeit.

Javorník. Es ist schon recht. (Vleze pod stůl a hlavu otvorem vystrčí.)

Ančička. Mir scheint, ich höre Jemanden an der Treppe. (Jde ke dveřím.)

Javorník. Teď to začne!

Kačenka (dá mu čepec na hlavu). Ale jak mu to nezky sluší.

Ančička. Der Pantato und der Görge kommen die Treppe herauf.

Kačenka (vezme lurč do ruky). Jdi, Ančičko, schovej lonem někam ten lurč. (Dává jí ho.)

Ančička. Was soll ich den damit machen?

Kačenka. Jdi, verstecken, někam pod postel.

Ančička. Gleich! (Odejde stranou.)

Kačenka (sedne si ke stolku a počne špendlit čepec, který nasadila na Javorníkovu hlavu.)

Javorník. Pro všecko vás prosím, jen mne nepích-
něte, sice vykřiknu a budeme prozrazení.

Kačenka. Nemějte starosti.

Javorník (jak se k němu sehnula, políbí ji).

Kačenka. Ó, vy čtveráku!

Výstup 8.

Tomáš. Jirka. Předešli.

Tomáš. I kreutzblitz do jitrnic! At do toho, kde
který je! (Položí hůl a klobouk na stůl, kde Javorník sedí.)

Kačenka. Jak je, pantáto? Vy jste celý udýchaný.

Tomáš. Tuhle poslouvej, co mi ten za šlakovitě
věci vypravuje, nemohu mu sice zúplna rozumět;
ale jak z jeho plácání pochopuji, tedy jsou správce
a žid srozumění a vědí o mé včerejší ztrátě. Pro-
mluv s ním; on mi pořád mluví o nějakém proces
na liniálu, a kde nic tu nic.

Jirka. Ja, ja, eine Linialprozession hat der Fiker-
ment gesagt.

Tomáš. At se někdo na tu ďábelskou podšívku
podívá, a já se ještě k tomu všemu žida ujal! Někdo
prý mu ty peníze v lese vzal — do toho mně nic
není. — Správce mi musí za všecko ručit. Ale je-li
to pravda, co mi desátník řekl, tedy je po penězích
veta. Ale tak to přec nenechám. Dám zapráhnout,
pojedu do města a udám to. Ale dříve musím se
správcem mluvit. (Béře klobouk a hůl.)

Kačenka. Ach, zůstaňte doma, vždyť můžete pro
pana správce poslat.

Tomáš. Také máš pravdu. Jirko, jdi pro pana správce.

Jirka. Co pak? co?

Tomáš. Pan Verwalter soll — kommen — her, und
der žid, verstehst?

Jirka. Den žid hat der Korporal schon mitgenom-
men, das ist ein ganzer Spass mit den zweien.

Tomáš. Tak jdi jen. Der Herr Verwalter —

Jirka. Gleich! da nehm' ich unsern Sultan mit.
(Odejde.)

Tomáš. Co se to děje s námi na tom světě! Nelze
iž komu věřit! Kdo s koho, ten s toho; bratr bratru,
přítel příteli jámu kopá, a pak nařikají na zlé časy.
Jakby nebyly, když si je sami dělají.

Kačenka (špendlí čepec, a když se Javorník směje,
šyne mu, aby byl zticha.)

Tomáš. A pan správce chtěl být mým zetěm?
Podívejme se!

Kačenka (píchne Javorníka).

Javorník (vykřikne). Ach!

Tomáš. Co děláš?

Kačenka. Pichla jsem se.

Tomáš. Na té parádě záleží hrozně mnoho; celičky
den bys nic jiného nedělala, než se pořád fintila.
Měj se raději k hospodářství.

Kačenka. I to také musí být! Když děvče na sebe
nic nedrží, ucourané šaty a čepec jako muchomůrku
má, nikdo si jí ani nevšímne.

Tomáš (postavil se k oknu). Jirka se již vrací a
samoten.

Javorník (zasměje se.)

Tomáš (obráti se). Co to má znamenat? co se
zubiš?

Kačenka. Já?

Tomáš. A kdo pak?

Výstup 9.

Jirka. Předešli.

Jirka. Da bin ich schon wieder, Pantato, der Herr Verwalter wird gleich da sein. Er ist gerade auf dem Weg hier gewesen. Ein Soldat folgt ihm überall, er geht ihm nicht von der Seite.

Tomáš. Wo ist der zid?

Jirka. Hehehe! mit dem ist ein ganzer Spass, den lernt der Korporal exerzieren. Marsch! Richt euch! Präsentirt! beim Fuss! beim Kopf! das geht so hintereinander; aber ich glaube, der lernt in seinem Leben nichts. Alle Bauern und Bäuerinnen aus dem ganzen Dorfe sind vor dem Schlosse versammelt, sehen dem Spektakel zu und lachen sich satt. Ich wär' auch gern da geblieben, aber ich muss doch dabei sein, wenn die Linialprozession mit dem Verwalter gehalten wird.

Tomáš. Tedy přijde pan správce?

Jirka. Was?

Tomáš. Der Verwalter — kommen — her?

Jirka. Er muss gleich da sein. — Da ist er schon.

Výstup 10.

Předešli. Správec. Vojáci.

Dva vojáci (zůstanou u dveří stát).

Správec. Pane Tomáši, odpustte —

Tomáš. Pěkné noviny jsem zaslechl! Toho bych ve vás přece nebyl hledal.

Správec. Dovolte, ať mohu s vámi soukromě promluvit, pane Tomáši!

Tomáš. Co můžete ještě říci? Všecky důkazy vaší viny se srovnávají —

Správec. Ze starého přátelství!

Tomáš. Budiž tomu! — Kačenko, jdi se trochu dolů na dvůr podívat, má-li drůbež zrna prosypáno.

Kačenka (neráda vstává). Již jdu, pantáto! (Ohlíží se a dává Javorníkovi znamení, aby se neprozradil). Pojd, Jirko! (Odejde.)

Jirka. Ich muss da bleiben, jetzt kommt die Linialprozession.

Správec. Geh nur, geh indessen hinunter.

Jirka. Herr Verwalter, sie sind jetzt kein Verwalter mehr, und sie haben mir nichts zu befehlen.

Tomáš. Jdi, geh naus.

Jirka. Nichts da, ich bleib' hier. Ich bin die salva guarda.

Tomáš (bere hál).

Jirka. Nun, nun, wird nicht so arg sein, ich kann ja auch geh'n; ich möchte den Fikerment nicht so durchgehen lassen. (Odejde.)

Tomáš. Co se tedy líbí, pane správče?

Správec. Pane mlynáři, vězte mi, že jsem žádného zlého úmyslu při tom neměl; hned po složení účtů byl bych vám ty peníze na vindru odvedl. Nevěděl jsem si pomoci.

Tomáš. Však jste si pomohl!

Správec. Ba věru, z bláta do louže.

Javorník (kýchne).

Správec. Pozdrav Pán Bůh, že je to pravda.

Tomáš (ohlédne se naň, pak pro sebe). Sám kýchne, a řekne si pozdrav Pán Bůh. To je k smichu!

Javorník (kýchne zas).

Tomáš. Pozdrav Pán Bůh!

Správec. Já jsem nekýchal.

Tomáš. Kdo pak?

Správec. Vy.

Tomáš. Já? (Pro sebe.) Ubohý! Je již celý pomaten, není se mu co divit.

Správce (pro sebe). Musí být opilý, jinak to není.

Tomáš. Zkrátka, kde jsou mé peníze?

Správce. Hněd, jak bude po žních, s poděkováním vám je odvedu.

Tomáš. To nemůže být, vám tu již neroste obilí.

Správce. Tedy to již víte?

Tomáš. Že vás ještě dnes do města odvedou.

Správce. Ach, můj Bože, co si počnu?

Tomáš. Pozdě bychá honit!

Výstup 11.

Kačenka. Jirka. Předešlí.

Kačenka. Pantáto, nedělejte si již starosti, já vim, kde ty peníze jsou.

Správce (obživně). Možná-li!

Tomáš. Kde pak?

Jirka (přijde). Wen die Kačenka da ist, so kann ich auch da sein. (Poslouchá, co se mluví, sedne si k stolku, dívá se na Javorníka, kroutí mu čepcem na hlavě atd.)

Tomáš. Mluv brzo, kde jsou? kdo je má?

Kačenka. To si můžete pomyslit, že to musí být hodný člověk, když sám přišel a je přinesl. Ale on chce mít za ně náhradu.

Tomáš. I od srdce rád! Co pak žádá?

Kačenka. Abyste mu dal z té škatulky můj prsten.

Tomáš. I blázne, jáť myslil, kdo ví co! Ať si ho vezme.

Kačenka. On ale myslí, když mu dáte prsten, abyste mu také dal prst, a když prst, ruku, a když ruku (stydí se) — vy víte, co chci říci.

Tomáš. Nunununu, blázne, to je tak, jako když někomu dám úzdu, tedy mu musím dát také koně. — Kam pak myslíš?

Kačenka. A co pak je do pouhého prstenu?

Správce (po straně). Jak vidím, tedy se tu o mne hraje. Na Kačenku nesmím si již myslit; jen kdybych z té kalužiny vyvázl, v které až po krk vezím.

Kačenka. Neobyčejné seznání s neobyčejným člověkem v neobyčejné případnosti je neobyčejná příčina, že prosím —

Tomáš. Tot musí být obzvláště hodný člověk, že se za něho tak horlivě přimlouváš. Ať přijde, uhlídáme.

Správce. Já sám za něho prosím.

Kačenka. Bude se vám jistotně líbit.

Jirka (zabýval se mezi tím u stolku. Když čepce rovná, je mu palice podezřelou; on vezme Javorníka za nos).

Javorník (utrhne a ušklíbne se na něho).

Jirka (pro sebe). Verflucht! was ist das? Pantáto! Pantáto!

Tomáš. Schweig! (Ke Kačence.) Když se přesvědčím, že jej máš ráda, a že je hodný, poctivý člověk, tedy jej máš mít; nebo s panem správcem není už nic.

Javorník (vstane se stolkem, převalí Jirku i se stolicí, skáče, točí se a výská).

Tomáš. Kýho-li ďábla, co to zas nového?

Správce. Co to má být?

Jirka (vstává). Was ist denn das wieder für ein vermaledeiter Fikerment?

Kačenka. Pantáto, to je ten pán, který Arona v lese přepadl a vaše peníze přinesl.

Tomáš. To mne těší, to mne těší! — Hezký panáček!

Kačenka. To věřím!

Javorník (vyleze ze stolu). Děkuji vám, pantatičku, že jste mne obdaril rukou své přemilé dcerušky. Krátká je sice naše známost, ale myslím, že se lépe poznáme, až svoji budeme. Když jsem včera v tom pytli —

Tomáš. Co? vy jste to byl v pytli?

Jirka. Das ist nicht wahr, der gestrige war schwarz wie ein Pavian.

Javorník. Já jsem to byl. Kačenka se nade mnou slitovala a chtěla mi poskytnout noclehu.

Tomáš. Počkej, ty bezbožnice!

Kačenka. Již to nikdy neudělám.

Tomáš. To věřím, teď snad každý den.

Javorník. Abych se i nyní před časem nevyzradil, skryl jsem se, jak jste všichni viděli. — (Vytáhne škatulku.) A tuhle mám tu čest, vám vaše peníze odevzdat. (Mluví s Kačenkou.)

Tomáš. Tu jsou na mou duši!

Jirka. Das ist ein gescheiter Kerl, der bringt das Geld wieder.

Správec. Nyní, pane Tomáši, když jste zas k svému přísel, doufám, že se na mně mstit nebudete. Nevěsta je beztoho ta tam, nedopustte, abych byl před celým světem zahanben.

Tomáš. A co já mohu?

Správec. Když se za mne zaručíte, pustějí mne na svobodu. Vždyť vidíte, že na mne přede dveřma čekají jako ďas na zatracenou duši.

Kačenka (k Javorníkovi). Přimluvme se za něho, mně je ho přece lito! — Pantáto, nechte se obměkčit!

Javorník. Odpustte mu to pro tentokrát!

Správec. Nechte si domluvit —

Tomáš. Budiž tedy! Tu vám dávám ruku na odpustění.

Správec. A to rukojemství?

Tomáš. Mnoho-li vám chybí?

Správec. Pět set zlatých.

Tomáš (vezme je ze škatulky a odpočítá). Tu jsou, jděte a zapravte své účty; až budete moci, oplatte mi je. — Vidíte, jak se mstím.

Správec. Věčně vám budu za to vděčným. Pozdřav vás Bůh za to a vám mladým manželům dej stěsí a požehnání. (Odejde.)

Jirka. Es ist ewig Schade, Pantato, dass es zu keiner Linialprozession gekommen ist, ich hätte es so gerne gesehen.

Tomáš. Ty jdi, svolěj všechny chasníky a kde koho známého nalezněš a přiveď je sem.

Jirka. Was ist denn schon wieder?

Javorník. Ihr sollt gehen, alles Hausgesinde und alle Bekannte zusammenrufen, sie möchten sogleich herkommen.

Jirka, Schon recht! — Herr Student, ich habe eine Bitte an Sie.

Javorník. Was gibts denn?

Jirka. Bis nachher will ich's ihnen sagen.

Javorník. So geht nur!

Jirka. Ich gehe schon zum Fikerment! (Odejde, je ho ale slyšet venku volat:) Hej, mládku, stárku, Do-rotko, Ančičko, Sultán!

Výstup 12.

Tomáš. Kačenka. Javorník.

Tomáš. Jsem tomu jak náleží povděčen, že se to tak skončilo. Ale, můj milý pane, přece bych rád věděl, odkud jste, kdo jste a komu jsem svou dceru dal.

Javorník. Jsem z Dobrouna mlynářův syn.

Tomáš. Co? Mladý Javorník?

Javorník. Ovšem! Ale mlýn dostane starší bratr, proto jsem se dal na studie.

Tomáš. Vždyt říkáme: Hory a doly se nesejdou, ale lidé se sejdou. Hleďte, já jsem s vaším otcem pracoval v cizině. Že váš bratr mlýn dostane, z toho si nic nedělejte, můj mlýn náleží vám. Z mlynářského plemene rozený, budete mistrem jen to fikne.

Kačenka. }

Javorník. } Děkujeme srdečně, pantáto.

Výstup 13.

Dorotka. Předešlí.

Tomáš. Co pak ty chceš, Dorotko?

Dorotka. Já si jdu stěžovat na vaši Andulu. Kde mne potká, tam mně nadává, proto vás prosím, abyste ji to zapověděl.

Tomáš. Že ani chvíli nemůžete dát pokoje, pořád se musíte hašterit. Co pak jste zas měly?

Dorotka. Ona myslí, že její Jirka za mnou chodí, proto se tak na mne zlobí. Ale já ho nechci; ráději se českého hochu přidržím, s tím si aspoň mohu pohovořit.

Tomáš. Drž se, koho chceš, jen mně dej pokoj!

Výstup 14.

Jirka. Anička. Stárek. Mládek. Všechna čeledí Sedláci a selky. Předešlí.

Jirka (staví je do kola). Nur her da, nur her da; stellt euch herum, der Herr Müllermeister wird was publizioniren.

Tomáš. Milý sousedé! Dnešní noc byla pro mne velmi strašlivou. Víte, co se v mém domě přihodilo, ale nevíte, že to všechno jak náleží dobře dopadlo. Tento dobrý člověk přinesl mně mé ukradené peníze nazpátky, má dcera jej miluje, a já mu ji dám.

Javorník. Já se přičiním, abych si, milý sousedé vaši přízeň všemožným způsobem získal.

Tomáš. Dobře! dobře! Panu správci jsem odpustil; teď mně jen řekněte, co s židem počneme?

Všichni. Odpusťte mu také.

Tomáš. Bude-li jen s tím pan desátník spokojen?

Všichni. Všichni budeme za něj prosit.

Javorník. Tu právě přichází.

Výstup 15.

Desátník vystoupí napřed, za ním *Aron*, maje přes svůj kabát vojenský šat, šavli a ručnici. *Předešlí.*

Desátník. Herein da!

Aron (celý unaven a utrýzněn). Ach, das ist meine letzte Stunde!

Desátník (velí). Halt!

Aron (zůstane stát).

Desátník. Präsentirt!

Aron (dělá, co se poroučí, ale zmateně).

Desátník. Tu se podívejte, čemu se za krátký čas naučil. (Velí.) Vorwärts! Marsch!

Aron (jde až do předu). Ó, ich unglücklicher Bouchem!

Tomáš (odvede si desátníka stranou). Pane desátníku, peníze se našly. Za jeho lehkomyšlnost je dost potrestán; on býval jindy hodný, poctivý člověk; odpusťte mu!

Všichni. Ano, ano, odpusťte mu!

Desátník. Pan správce je vaší dobrořivostí schopen skládat účty. To by bylo spraveno. — A žid — voják z té baby beztoho nebude — buď propuštěn!

Aron (jako znova narozen padne Tomášovi k nohoun, děkuje mu, vstane, trhá kabát a všecko se sebe, oddechne si.) Ich bin frei! ich bin frei! jetzt leb' ich wieder auf! Ich danke, Herr Müllermeister, für die Gnad. ich will von nun an ein ehrlicher Mensch sein und bleiben. Machts, was wollts, ich bin frei! (Při posledních slovech odběhne.)

Všichni (smějí se mu).

Desátník. Myslíte snad, páni, že bych jej byl opravdu na vojnu odvedl? — Mýlíte se! — Takových lidí nemůžeme u našeho stavu potřebovat! — Strachu jsem mu jen chtěl nahnat!

Tomáš. Tedy i to je odbyto. Nyní přikročme k veselí. Všichni, jak jste tu, jste pozváni. Pane desátníku, vy s námi budete stolovat.

Desátník. Má povinnost je vykonána; vaše pozvání přijímám a těším se, že mohu u tak hodných lidí setrvat.

Jirka. Aber, Herr Student, wissen Sie, was Sie mir versprochen haben?

Javorník. Was denn?

Jirka. Eine Bitte.

Javorník. Nun?

Jirka. Sie möchten dem Müller zureden, dass er mich auch heirathen lässt.

Tomáš. Co pak ty máš heirathen?

Javorník. On mne prosí, abych se přimluvil, by se také směl ženit.

Tomáš. Což jste všichni tím ženidlem posedlí? — No, kterou pak chceš?

Jirka (ukáže na Ančičku a na Dorotku). Die zwei da.

Tomáš. I kreutzblitz do jitrnic! Nechtěl bys jich hned púl kopy?

Jirka. Nun, wenns nicht geht, bleib ich halt bei meiner Ančrl. Alte Liebe rostet nicht.

Tomáš (k Ančičce). Co ty tomu říkáš?

Ančička (s radostí). Mit dem grössten Vergnügen!

Tomáš. I nu, so nimm weg! (Dá jejích ruce dohromady.)

Ančička (políbí mu ruku). Bedanke mich recht schön!

Jirka. Ich hätte nicht geglaubt, dass der Pantato so spendabel und so ein guter Fikerment ist!

Dorotka. Až budete mít svatbu, půjdu za družičku.

Ančička. Nichts da, trošičku, gar nicht, du hast gar nichts drein zu reden, halt du dich an deinen Mládek.

Dorotka. Vždyť je dobře, jen se nezlob! Já ti o tvého Němce nestojím, já mám tuhle svého hochu. (Postaví se k mládkovi, pak k Tomášovi.) Třetí párek čeká tu také na svolení.

Tomáš. Také? Nu, pro mne, třebaš. Všeho dobrého do třetice. Nikdy bych si nebyl pomyslíl, že tento dnešní den tak vesele skončí a že všichni spokojeni budeme. (K divákům.) Jste-li i vy s námi spokojeni, tedy nám bude dvojnásobně chutnat, čeho domácnost dopřeje.

(Opona spadne).

